

MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG

MULINGO WA TSHITIFIKHEITI TSHA MATIRIKI

OCTOBER / NOVEMBER 2005
OKTOBER / NOVEMBER 2005

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZEDZA
GIREIDI YA NTHA
(Bammbiri La Vhuvhili)

TSHIFHINGA: Awara 2

MARAGA: 80

TEVHEDZANI NDAELA DZI TEVHELAHO:

- Bammbiri ili lo khethekanywa nga khethekanyo thanu.
  - Mbudziso nthi in a maraga dza 40 inwi nangani MBILI FHEDZI ni nwale ngadzo.
-
-

**KHETHEKANYO YA A
ZWIRENDO**

MBUDZISO 1

Mulisa - Mafela, M.J.

Vhalani tshrendo itshi ni kone u fhindula mbudziso u bva kha 1.1 – 1.4.

Sambi li shaya mulisa	
Sa likhambi li tshi tulutshelwa nama Na sambi li ralo li tshi tulutshelwa mulisa Mulisa wa ito na tshanda tsha vhulondo Ane gomeleloni atenengedza nkho Yo longwaho tombo.	3
Mulisa wa khamelo i sa gubunyedzei vhutungu A itaho dzulo na sambi mitangani A ditukufhadzaho sa lulivhe A isa sambi mafulonisa pharadiso.	6 9
Sambi li tata u bula vhuada ha vhalisa Na tshituhu tsha u li namela sa bere Tshalo ha vha u vusa khuwa na phosho Nge la tata pfumo na mboma.	12
Yesu lisa sambi lau u si rende mulisa U tekule khulunoni i re khaladzi a phambano Ine ngayo nanga dza madzembeleketete dza khurutana Nga mihuvho ya sambi lau.	15

- 1.1 Sambu ndi mini? (2)
- 1.2 Mutaladzi wa vhuraru kha tshitanza tsha u thoma u ni disela muhumbulo ufho? (2)
- 1.3 Figara ya muambo yo shumaho kha mutaladzi wa vhuvhili kha tshitanza tsha vhuraru ndi mini? Tikedzani uri ndi ngani ni tshi ralo. (3)
- 1.4 Talutshedzani thero ya tshirendo itsho nga u tou pfufhifhadza. (3)

Vhalani tshirendo itshi ni kone u fhindula mbudziso dzi tevhelaho:

Vele	
Vuwau ime u phumule, Lubuvhi matoni Shaka, U vhothe dzi si khorome, U huwelele wo khwathisa ipfi, Uri ya vha iyo nga ivhe iyo.	3
U nge bere ya dzhogo, Domu dzo nwa dze hoto, I tshi khanya: tshi ya vhuwa, Sa: yaho hatha, Zwo itwa nga furu.	6 9
Budo wo kungela sa tsilu, Li lone thikho tshitangu tshau, Li tshi khana sa namana, Yo fura mukhaha, Ndi ri budo nga: vhe themba.	12 15

- 1.5 Vhudipfi ha murendi afha ndi vhufho, tikedzani. (3)
- 1.6 U huwelele wo khwathisa ipfi zwi ambani? (1)
- 1.7 **U vhothe dzi si khorome** zwi amba-ni? (2)
- 1.8 Figara ya muambo yo shumaho kha tshitanza tsha vhuvhili mutaladzi wa u thoma ndi ifho? (1)
- 1.9 **Budo wo kungela** zwi ri disela muhumbulo ufho? (2)
- 1.10 U khana ndi u itani? (2)
- 1.11 Tshirendo itshi tshi ri funza mini? (2)
- 1.12 Ndi ngani murendi a tshi dovholola ipfi **budo**? (2)

Vhalani tshirendo itshi ni kone u fhindula mbudziso dzi re nga fhasi :

Dzuvha	
Ndi wanafhidenzhe? Li si tseramisiamelelo, Li sa do nnyonza, Li divhaho vhutshilo halo.	3
Ndi mu wanafhi? A tshilaho ha muthu vhutshilo, A si tsimu ya ugobela, A si dindi la u shelwa mathukhwi?	
Ndi do mu imbela luimbo, Lune shango la do lu tevhedza, La divha zwi re khalo, La do didivha bvungwi halo.	9 12

- 1.13 Munwali u bvedza tshirendo itshi nga tshifanyiso tshifhio tsha muhumbulo? (2)
- 1.14 Denzhe tshirendoni itshi afha lo imela mini? Tikedzani uri ndi ngani ni tshi ralo. (3)
- 1.15 Ndi mu wanafhi? Ndi tshiga tshifhio tsha tshivhumbeo tsha tshirendo. (1)
- 1.16 Murendi u ri funza mini nga mutaladzi uyu?
Li sa do nnyonza (4)
- 1.17 Zwi amba mini afho tshirendoni? (2)
- 1.18 **Ndi do mu imbela luimbo.** Zwi ni disela muhumbulo ufhio? (2)
- 1.19 Tseramisiamelelo ndi mini? (1)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA A: [40]

**KHETHEKANYO YA B
LITAMBWA**

Zwo itwa –Mahamba, A.M.

MBUDZISO 2

- 2.1 Vhaanewa avha ni vha divhela mini:
- 2.1.1 Malukuta (2)
- 2.1.2 Vho-Ravhudzulo (2)
- 2.1.3 Vho-Gumani (2)
- 2.1.4 Nditsheni (2)
- 2.1.5 Timhaka (2)
- 2.2 Sumbedzani uri munwali u kona u swika fhi kha u bvedza mathomele a litambwa ili no sedza zwi tevhelaho: Ni range nga u thoma u vhalafhungo o bviswaho afho fhasi:

“Vho-Gumani: (Vha tshi semana)

Hafhu vhatu havha a si zwivhotshwa, vho disa nala ha Thovhele, a vho ngodela u salwa murahu sa mbongola dzo punwa. Hezwo rine Vho-Gumani ri hone a zwi itwi. **(Vhatu vho ima vho lavhelesa)**. Vhatu kha vha shume Nne ndi khou tou kaidza heyi havhiya.

Vho-Matidze: U levha hafhu a hu pfali vha hashu; Ndi khou amba na inwi Gumani nne.”

- 2.2.1 Muanewa dendele na thaidzo yawe (2)
- 2.2.2 Fhethuvhupo na tshifhinga (4)
- 2.2.3 Kuthomele kwa khudano (2)
- 2.2.4 U divhadzwa vhushaka ha vhaanewa (2)

2.3

- 2.3.1 Ndi zwifhio zwi no pfi ‘zwo itwa’? (2)
- 2.3.2 Munwali u khou rera nga mini kha litambwa ili? (2)
- 2.3.3 Ndivho ya litambwa ili ndi ifhio? (2)
- 2.3.4 Litambwa ili ndi la lushaka lufhio lwa manwalwa? Tikedzani. (3)
- 2.3.5 Ipfi dirama li bva kha luambo lufhio? (1)

2.4

- 2.4.1 Bulani zwithu zwiraru zwine mathakheni a litambwa a vhonala ngazwo. (3)
- 2.4.2 Nga zwe na bula afho ntha tikedzani uri mathakheni a litambwa **Zwo Itwa** ndi ngafhi. (3)
- 2.4.3 Neani zwithu zwivhili zwi sa tambei diramani iyo. Nitikedze. (4)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA B: [40]

**KHETHEKANYO YA C
NGANEA**

Mitsheto ya wa - Magau, A.W.

MBUDZISO 3

Vhalani mafhungo aya ni kone u fhindula mbudziso dzo livhanywaho nao:

Ndilani khaladzi na khaladzi vha endavha tshi gungulela Vho-Matambule zwe vha itela nwana wavho samba vhukati ha shango. Zwauri Ntsundeni o tswa khaladzi na khaladzi vho zwi kholwa. Vhone vho vha vho tama hoyu mulandu wo tou ambelwa nduni. Shango li sa zwi divhi uri Ntsundeni a si itelwe shambela.

- 3.1 Mafhungo aya a bva kha tshipida tshifhio tsha puloto tsha nganea? (1)
- 3.2 Bulani zwithu zwiraru zwine tshipida itsho tsha vhonala ngazwo. (3)
- 3.3 Khaladzi na khaladzi hu ambiwa vhonnyi? (2)

- 3.4 Shambela ndi mini? (2)
- 3.5 Talutshedzani zwe zwa vha zwo bvelela nga u tou pfufhifhadza. (3)
- 3.6 Ntsundeni o vha a tshi khou malwa nga nnyi? (1)
- 3.7 Vho-Nguluvhe vho vhulawa nga nnyi? (2)
- 3.8 Tshishonga ndi nnyi? (1)
- 3.9 Neani zwithu zwiraru zwi sumbaho u tambudzwa ha Vho-Matambule. (3)
- 3.10 Vho-Balavhali vha a vhalavhala, tikedzani nga mbuno tharu. (3)
- 3.11 Khudano ya nganea iyi ndi ifhio? (2)
- 3.12 Sumbedzani fhethuvhupo huvhili ha nganea iyi khathihi na tshifhinga tsha hone. (3)
- 3.13 Ifhani zwithu zwivhili zwi no subedza thamu yo rwaho Vho-Balavhali na lungwada lwavho. (4)
- 3.14 NANGA Mugwabane o thusa hani Vho-Matambule. (3)
- 3.15 Ungani u ungwa nga mazwifhi. Tikedzani muhumbulo uyo nga vhudalo. (3)
- 3.16 Ndi ifhio mitsheto yo waho? (2)
- 3.17 Ndi ifhio ndila ya u anetshela ye ya shuma afha? (2)

GUMOFULU LA KHETHEKANTO YA C: [40]

**KHETHEKANYO YA D
NGANEA PFUFHI**

MBUDZISO 4

Mmbwa ya la inwe a i noni – Maumela, T.N.

Vhalani Mafhungo aya ni kone u fhindula mbudziso:

“Vha a zwifha, a no ralo ndi ula a no pfi ndi ene mune wa thaela yo ngalanganalaho, heli thaela ndi langa , na dzina langa ngeb lo nwalwa khalo.”

- 4.1 Mafhungo aya a bva kha nganeapfufhi ifhio? (1)
- 4.2 Ndi nnyi ane a pfi u a zwifha afha? (1)
- 4.3 Talutshedzani zwe zwa do bvelela nga murahu ha mafhungo a re kha phara iyo. (3)

- 4.4 Nganea pfufhi iyi i na mutodo muthihi, tikedzani u tenda hanu kana u hanedza. (3)
- 4.5 Muanevadendele wa nganea pfufhi iyi ndi nnyi? Tikedzani nga mbuno tharu. (7)
- 4.6 Ndi tshini tshe tsha vha tshi sumbedza uri muanewa uyo ndi mupfumi vhukuma? (3)
- 4.7 Munwali wa nganeapfufhi **Zwo vha vhuedza mini** u ri funza mini nga nganeapfufhi iyo? (2)

Vhalani mafhungo aya ni kone u fhindula mbudziso dzi re khao:

“No sia lo tou swa nga maanda”? Muvhudziswa a ri o sia u tshi vho todou li tanganya. Naho zwo ralo ndi afha vha tshi gidimela hone nga modoro vho no namedza na hoyo we a u vha vhidza.

- 4.8 Ndi nnyi muvhidzisi? (1)
- 4.9 Ho bvelela mini mafhungoni? (2)
- 4.10 Ndi ifhio tseiso i re hone kha nganeapfufhi iyi? (2)
- 4.11 Munwali u tutula hani dzangalelo la vhavhali kha nganeapfufhi **A vho ngo tsha la na nama yayo?** Tikedzani nga mbuno thanu. (10)
- 4.12 Nganeapfufhi “tshithu tshi a vhonelelwa” i ri gudisa mini vhutshiloni? (2)
- 4.13 Rantete ni mu divhela-ni kha nganeapfufhi iyo? (2)
- 4.14 Thoho ya nganeapfufhi i tea u vha nga ndila-de? (1)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA D: [40]

**KHETHEKANYO YA E
DZINGANO**

MBUDZISO 5

Dza Makhulukhulu – Mafela MJ na Raselekoane NR

Fhindulani mbudziso dzi tevhelaho:

- 5.1 Ifhani tshaka mbili dza nyimbo dza sialala. (2)
- 5.2 Mirero i shuma mini kha luambo, Bulani zwiraru. (6)
- 5.3 Bulani murero u re na ipfi “mbilu”khathihi na thalutshedzo ya hone. (4)

- 5.4 Neani maga mararu a u thaidza. (3)
- 5.5 Thail! Mafasitere madzhoni! Neani phindulo. (2)
- 5.6 Ifhani thodea thanu dza lungano lwa tsiko. (10)
- 5.7 Ndi lushaka lufhio lwa ngano lune lwa fhela nga murero? (2)
- 5.8 Vhalani mafhungo a tevhelaho ni kone u fhindula mbudziso:

“vha Dzata vho do fara gwala leneli le khosi yavho ya fara lone vha tshi khou mu tevhela. Vha tshi swika ludamboni lwa Mbadoni, vha tangana na tshifaro tsha thovhele.”

- 5.8.1 Mafhungo aya a bva kha lungano lufhio? (2)
- 5.8.2 Ndi lungano lwa lushaka-de? Tikedzani uri ndi ngani ni tshi ralo. (3)
- 5.8.3 Neani thodea tharu dza lungano ulwo. (6)

GUMOFULU LA KHETHEKANYO YA E: [40]

GUMOFULU: 80